
Alkohol mot influensa

TIDLIGERE I TIDSSKRIFTET

JULIE DIDRIKSEN

julie.didriksen@tidsskriftet.no

Tidsskriftet

Spanskesyken traff Norge i 1918, og våren 1919 publiserte Tidsskriftet et «Influenza-nummer». Da var vi i tillegg allerede et par år inn i forbudstiden, og «alkoholspørsmålet» ble hyppig diskutert både i Tidsskriftet og andre steder. Nå begynte det også å dukke opp historier om at alkohol kunne beskytte mot influensaviruset. En lege ved Ullevål sykehus innledet temanummeret, utgave 6, med en artikkel om blant annet dette. Under følger et utdrag (Tidsskr Nor Lægeforen 1919; 39: 217–21).

Influenza – særlig alkoholbehandlingen.

Av K. J. Figenschau, Ullevaal sykehus, Kristiania.

Nr. 6

1919



Tidsskrift for Den
Norske Lægeforening

Tidsskrift for praktisk Medicin

— Ny Række —

Redigert av overlæge P. AASER og RS. HANSSON læge, generalsekretær

Nr. 6

KRISTIANIA, 15de MARS 1919

39. aargang.

Indhold: Influenza særlig alkoholbehandlingen. Av K. J. Figenschau. S. 217. — Den «spanske syke» i Arendal 1918. Nils Barth. S. 221. — Omkring influenzaen, dens behandling. Av J. Voss. S. 230. — Behandling av influenza, — gjærbehandling. Av P. R. Vaage. S. 230. — Kasuistiske meddelelser fra Rikshospitalets avdeling for hudsygdomme. Ved E. Bruusgaard. (Forts. fra nr. 4) — S. 231. Til lysbehandlingen i Norge. Av J. Reinhardt Natvig. S. 234. — Oversigter, referater og praktisk noter. S. 236. — Hygieniske meddelelser og social medicin: Sykehus for kirurgisk-tuberkulose i Kristiania. — Indlands- eller kysthospital? Fra C. M. F. Sinding-Larsen. S. 242. — Lægeforhold ute og hjemme, sykeforsikring etc. S. 248. — Ansættelsesvilkaar for sykehuslæger. Av O. Borchgrevink. S. 250. — Meddelelser om literatur ang. barneforsorg, skolehygiene etc. S. 254. — Kræftsykehuset — bidrag fra læger. S. 255. — Indbetalte bidrag til Reservefondet. S. 256. — Bidrag til Reservefondet. S. 257. — Restende bidrag for 1916—1917 til Reservefondet. S. 257. — Indbetalte kontingenter til Den norske lægeforeninger. S. 257. — Dødsfald i utlandet. S. 258. — Blandede meddelelser. S. 260.

Meddelelser fra Den norske lægeforenings bureau: Officielle meddelelser Universitetsfetterretninger. Specielle stipendier. Ledige poster i sykekasser, kommuner og lignende. Personalialia. Spørsmål og svar. Smaa meddelelser. Bureauet.

«Tidsskrift for den norske lægeforening» tilstilles lægeforeningens medlemmer gratis. Ikke-medlemmer betaler i abonnement kr. 30,00 aarlig, porto iberegnet. Abonnement for ikke-medlemmer tegnes i «Tidsskriftet»s ekspedition, Centraltrykkeriet, Toldbodgd. 31. Krania.

Ang. **annoncepriser** for kundgjørelser for ind- og utland, se annonce-side 6.

Læsannoncernø! Der er altid nye hver gang.

KRISTIANIA — CENTRALTRYKKERIET 1919

Som et uveir kom influenzaen over os siste sommer. (...) Etterhvert som ængstelsen blant befolkningen tiltok, blev forslagene i dagspressen til forebyggelse og behandling mere og mere talrike og indtrængende. Det var særlig diskussionen om værdien av alkohol som profylaktikum og terapeutikum, som optok interessen og litt efter litt tilspidset sig med fanatiske og lidenskabelige indlæg for og imot. – Nu, da stormen for denne gang er over og jeg efter de vundne erfaringer stiller mig det spørsmål: Har vi i alkohol eller andre medikationer et virksomt profylaktikum likeoverfor influenza, som vi kan peke paa og anbefale til saadant bruk, naar den næste epidemi engang maatte komme? –, maa svaret fra min erfaring desværre bli et avgjort: nei! Det positive, jeg mener vi har lært, er, at sygdommen efterlater immunitet hos de fleste mennesker; men vi har ogsaa lært det negative, at vi hittil ikke kjender et eneste paalidelig profylaktikum mot influenza.

Der spørres: Men hvorav kommer det saa, at mange, som anvendte en dosis kognak, kinin eller noget andet daglig, holdt sig friske, mens deres omgivelser laa syke rundt dem paa alle kanter? Og hvorfor forblev en del friske i den tid, hvor de brukte alkohol og var utsat for smitte, mens de fik sygdommen senere paa et tidspunkt, hvor dette profylaktikum ikke blev anvendt? Hertil vil jeg svare med et andet spørsmål: Hvorav kommer det, at en del av pleiepersonalet paa Ullevaal i sommer og i høst uten nogetsomhelst profylaktikum gik omkring og stelte med de mange daarlige og haardt angrepne patienter i maanedsvis uten selv at bli syke; men saa en vakker dag fik ogsaa enkelte av disse sygdommen? Antagelig fordi mottageligheten paa siste tidspunkt av en eller anden grund var tilstede eller større. Hypotetisk kan det tænkes, at en medfødt eller erhvervet uimottagelighet eller immunitet paa et givet tidspunkt er opbrukt eller svækket. Der vil da komme anslag, hvis man blir smittet, paa samme maate som der kan komme anslag med kokoppevaccine f. eks. ved en senere revaksination hos et individ, som nogen maaneder i forveien viste sig immun for saadan vaccine. Immuniteten er med andre ord opbrukt og mottagelighet er tilstede. At paavirke den individuelle mottagelighet i positiv eller negativ retning ved influenza ved hjælp av alkohol er neppe rimelig.

«Den eneste effektivt forebyggende forholdsregel er at holde infektionsmuligheten borte»

Den eneste effektivt forebyggende forholdsregel er at holde infektionsmuligheten borte. Dette er som bekjendt meget vanskelig, hvor man har med en pandemi av en saa yderst infektiøs sykdom som influenza at gjøre. Isolation i større samfund har vist sig umulig at gjennomføre, ialfald før en større del av befolkningen har gjennomgaat sygdommen og derved er immunisert, saa tilfældene blir færre og foci mere spredt. Om bruk av masker eller nytten av terpentinaalkohol i sykeværrelserne, som har været foreslaaet, har jeg ingen personlig erfaring. Et desinficerende mundtoilette er høist anbefalelsesværdig, men ikke forebyggende.

«Alkohol som medikament i disse tilfælder har jeg aldrig fundet grund til at forordne»

Jeg har dog ikke alltid fundet grund til at beta det ængstelige publikum troen paa et eller andet profylaktisk adjuvans – ogsaa alkohol – idet et saadant – hypotetisk set – i enkelte tilfælder ved sin psykisk beroligende indflydelse maaske kan tænkes at virke heldig utløsende paa den i øieblikket netop nødvendige reserve av motstandskraft hos en organisme med vippende immunitetsballance, og hvor ængstelse, haabløshet og depression maaske kunde ha den motsatte virkning.

(...) Det vigtigste ved behandlingen er at søke forebygget komplikationer, specielt pneumonier, og her er et tilstrækkelig langvarig sengeleie av overordentlig betydning. – Alkohol som medikament i disse tilfælder har jeg aldrig fundet grund til at forordne; men vi har ikke saa sjelden faat til behandling i sykehuset daarlige patienter med pneumoni, som i hjemmet hadde faat til dels ganske store doser alkohol uten nogensomhelst forebyggende virkning likeoverfor utbruddet av pneumonien. (...)

Publisert: 8. november 2021. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.21.0461

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 22. mars 2026.